

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในมุมมองทางเศรษฐศาสตร์ “รายได้ของรัฐบาล” ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เติบโตและมีเสถียรภาพ เนื่องจากการสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน การยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับประชาชน ตลอดจนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมจำเป็นต้องใช้ “รายได้ของรัฐบาล” มาสนับสนุนการบริหารงานทุกบริบทของประเทศ หากเปรียบนโยบายและการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐเป็นเหมือน “เครื่องจักร” ที่มุ่งสร้างความเจริญให้กับประเทศแล้ว รายได้ก็จะมีสถานะเช่นเดียวกับ “น้ำมัน” ที่ขับเคลื่อนเครื่องจักรให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้กรอบนโยบายการบริหารที่วางไว้อย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม หากนำสภาพการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันมาเป็นตัวตั้งในการพิจารณาจะพบว่า รายได้หลักที่นำมาแปรเป็นงบประมาณบริหารราชการแผ่นดินมาจากหลายทิศทาง โดยสถิติจากการจัดเก็บภาษีในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 (ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2554-กันยายน 2555) ของ “สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง” ระบุอย่างชัดเจนว่า ในปีงบประมาณดังกล่าว รัฐมีรายได้เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 154,475 ล้านบาท ซึ่งที่มาของรายได้หลักมาจาก “การเรียกเก็บภาษี” ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลัง 3 หน่วยงานด้วยกัน อันได้แก่ กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร โดยข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้แจกแจงรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีของทั้ง 3 หน่วยงาน ไว้ดังนี้

ในส่วนของ “กรมสรรพากร” ซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีจากฐานรายได้และฐานการบริโภคภายในประเทศ อันได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม ภาษีมูลค่าเพิ่ม อากรแสตมป์ และอากรรั้งนกนางแอ่นสามารถจัดเก็บภาษีเพื่อนำมาใช้จ่ายพัฒนาประเทศได้เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 106,423 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 7,339 ล้านบาท และสูงกว่าปีที่ผ่านมา 7.4%

สำหรับในส่วนของ “กรมสรรพสามิต” ซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีสินค้าและบริการเฉพาะ เช่น ภาษีจากสุรา ไฟ น้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน สารทำลายชั้นบรรยากาศโอโซน เครื่องไฟฟ้า แก้ว และเครื่องแก้ว รถยนต์ เรือ สลากกินแบ่ง พรหมและสิ่งปูพื้น รถจักรยานยนต์ ยาสูบ แบตเตอรี่ เครื่องดื่ม สนามแข่งม้า สนามกอล์ฟ กิจการโทรคมนาคม สถานบันเทิง ฯลฯ สามารถจัดเก็บภาษีได้รวม 37,243 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 5,002 ล้านบาท ต่ำกว่าปีที่ผ่านมา 15.5%

ในส่วนของ “กรมศุลกากร” ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีอากรหลายประเภทจากการนำเข้าและส่งออกสินค้า อันได้แก่ ภาษีอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร จัดเก็บภาษีสรรพสามิต แทนกรมสรรพสามิต จัดเก็บภาษีมหาดไทยแทนกระทรวงมหาดไทย จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มแทน กรมสรรพากร และภาษีอากรอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น อากรพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการท่วมตลาด ซึ่งกรมศุลกากรสามารถจัดเก็บภาษีเพื่อนำมาใช้จ่ายพัฒนาประเทศได้ทั้งสิ้น 10,809 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 909 ล้านบาท และสูงกว่าปีที่ผ่านมา 9.2%

จากข้อมูลสถิติข้างต้น แสดงให้เห็นถึงรายได้จำนวนมหาศาลจากการ “จัดเก็บภาษีของกรมศุลกากร” ซึ่งเป็นรายได้ส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่น่ามาใช้เป็นงบประมาณบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อพัฒนาประเทศและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน แต่ก่อนจะกล่าวถึงความสำคัญและพันธกิจของกรมศุลกากร จะขอกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของหน่วยงานราชการนี้เสียก่อน เพื่อชี้ให้เห็นปมหลังจากอดีตสู่ปัจจุบัน อันเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันในเบื้องต้น ดังนี้

กรมศุลกากรเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลัง เริ่มก่อตั้งขึ้นในสมัยรัชการที่ 5 ปี พ.ศ. 2417 ซึ่งในยุคสมัยนั้นทรงจัดตั้ง “หอรัษฎากรพิพัฒน์” ขึ้นมาให้เป็นสำนักงานกลางทำหน้าที่รวบรวมรายได้ของแผ่นดิน ซึ่งงานศุลกากรมีหน้าที่จัดเก็บภาษีสินค้าขาเข้าและขาออก สร้างรายได้ให้กับประเทศจึงอยู่ในขอบเขตการดูแลของหอรัษฎากรพิพัฒน์ ปรากฏการณ์ครั้งนั้นถือเป็นจุดกำเนิดในการก่อตั้ง กรมศุลกากรขึ้นมา และด้วยความเปลี่ยนแปลงของบ้านเมืองผนวกกับการเติบโตทางการค้าระหว่างประเทศได้ส่งผลให้งานศุลกากรเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2497 จึงได้มีการสร้างที่ทำการใหม่ขึ้นมาให้เหมาะสมเรียกว่า “ศุลกสถาน” ซึ่งก็คือที่ตั้งของกรมศุลกากรในปัจจุบันนั่นเอง

นับแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน การขยายตัวทางเศรษฐกิจได้ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านการค้าระหว่างประเทศ กรมศุลกากรจึงมีภารกิจหลักในการจัดเก็บภาษีอากรจากการนำเข้าและส่งออกสินค้าไปนอกราชอาณาจักรไทย รวมทั้งป้องกันและปราบปรามการลักลอบหนีภาษีศุลกากรเพื่อให้การจัดเก็บภาษีอากรเป็นไปตามเป้าหมาย เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการที่สุจริต นอกจากนั้นกรมศุลกากรยังได้พัฒนาระบบงานภายในองค์กรโดยนำระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพื่อรองรับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้นให้เท่าทันการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศที่เพิ่มความรุนแรงขึ้นทุกขณะ

หลังจากสะท้อนปมหลังความเป็นมาของกรมศุลกากรแล้ว ลำดับต่อไปจะขอกล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าว เพื่อชี้ให้เห็นถึงพันธกิจและอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน หากพิจารณาในเชิงโครงสร้างและบทบาทขององค์กรจะเห็นได้ว่ากรมศุลกากรมีหน้าที่สำคัญ

ในการจัดเก็บภาษีสินค้านำเข้าส่งออก รวมทั้งป้องกันปราบปรามการกระทำผิดทางกฎหมาย
ศุลกากร อันเป็นการสร้างรายได้มหาศาลให้กับรัฐบาล อย่างไรก็ตาม หากมองอย่างจำแนกแยกส่วน
ในทุกองคาพยพจะพบว่า องค์การดังกล่าวไม่ได้มีบทบาทอยู่เพียงแค่มิติของการจัดเก็บภาษีและ
ปราบปรามการกระทำผิดเท่านั้น อีกหนึ่งพันธกิจที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน และสามารถ
สร้างประโยชน์ทางอ้อมให้กับประเทศหลากหลายมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคง ตลอดจน
การพัฒนาคุณภาพชีวิตของสังคม บทบาทนั้นคือ “การให้สิทธิยกเว้นอากรกับสิ่งของบางประเภท
แก่ผู้นำเข้า” นั่นเอง

หากนาระเบียบปฏิบัติเรื่องการนำเข้าส่งออกสินค้ามาพิจารณาจะพบว่าสิ่งของที่นำเข้ามา
ในราชอาณาจักรต้องเสียภาษีอากรตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 และพระราชกำหนด
พิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 เพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศ แต่มีสินค้าหรือสิ่งของบางประเภท
ที่พระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ได้ให้สิทธิยกเว้นอากรขาเข้า โดยพระราชกำหนด
ดังกล่าวได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า “สิ่งของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรหากอยู่ในเงื่อนไขของภาค 4
ทั้ง 18 ประเภท ผู้นำเข้าจะได้รับสิทธิการยกเว้นอากรขาเข้า อาทิเช่น ยุทธภัณฑ์ที่นำมาใช้
ในราชการ สินค้าที่นำมาใช้เป็นตัวอย่างและไม่มีราคาทางการค้า หรือน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมัน
หยอดเครื่อง รวมไปถึงสิ่งที่ใช้ในการหล่อลื่นที่เดิมอากาศยานหรือเรือ ซึ่งสิ่งของต่าง ๆ เหล่านี้
จะได้รับการยกเว้นการจัดเก็บภาษีอากรจากภาครัฐ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี หากวิเคราะห์แยกส่วนโครงสร้างการให้สิทธิยกเว้นอากรของพระราชกำหนด
พิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ทั้ง 18 ประเภท โดยใช้ประโยชน์ที่สังคมโดยรวมจะได้รับมาเป็น
เกณฑ์ในการพิจารณา จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การนำเข้าชั่วคราวตามภาค 4 ประเภท 3 ณ
เป็นเงื่อนไขการยกเว้นอากรที่สร้างคุณูปการให้กับประเทศมากที่สุด เนื่องจากการนำเข้าชั่วคราว
ประเภทนี้มีสาระสำคัญและเงื่อนไขมุ่งตรงไปที่การยกเว้นภาษีสำหรับการนำเข้าสิ่งของที่เป็น
เครื่องมือและสิ่งประกอบในการกิจการ 3 ด้าน คือ กิจการด้านงานก่อสร้าง กิจการด้านงาน
พัฒนาการ และกิจการชั่วคราวอย่างอื่นตามที่อธิบดีกรมศุลกากรเห็นสมควร ซึ่งการยกเว้นอากร
ให้กิจการ 3 ด้านนี้ ล้วนแล้วแต่เป็นการขับเคลื่อนและสร้างประโยชน์ให้กับประเทศชาติ ทั้งในเรื่อง
ของการกระตุ้นเศรษฐกิจ การสร้างความมั่นคง และการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน เช่น
การยกเว้นอากรให้กับเครื่องมือที่นำมาใช้ในการขุดลอกคลองช่วยให้ผู้ประกอบการลดต้นทุน
ในการดำเนินการ และส่งผลทางอ้อมให้เกิดการจ้างงานภายในประเทศ รวมทั้งทำให้การสัญจร
ทางน้ำเป็นไปอย่างสะดวก ตลอดจนยังเป็นการแก้ไขปัญหาเรื่องอุทกภัยที่ทวีผลความรุนแรงขึ้น
ทุกปีหรือการยกเว้นอากรสำหรับยุทธโปกรณ์ทางทหารที่ใช้ในการฝึกมีผลช่วยให้กองทัพประหยัด

งบประมาณในการฝึกภาคสนาม ส่งผลให้ทหารมีทักษะในการใช้อาวุธและเพิ่มพูนความชำนาญในการรบ อันเป็นการสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติ เป็นต้น

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการยกเว้นอากรตามเงื่อนไขดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการผลักดันให้หลายมิติในสังคมเกิดการพัฒนาเคลื่อนไหวอันเป็นการเสริมสร้างศักยภาพทางการแข่งขันกับนานาประเทศอย่างรวดเร็วรอบด้านอย่างไรก็ดี หากนำกระบวนการดังกล่าวมาพิจารณาในเชิงลึกจะพบว่า การนำเข้าชั่วคราวตามภาค 4 ประเภท 3 ญ นี้มีหัวใจสำคัญอยู่หลากหลายประการด้วยกัน อาทิเช่น “หลักกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และพิธีการทางศุลกากร” ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนให้การนำเข้าชั่วคราวมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวประมวลกฎหมายได้มอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรได้ใช้ดุลพินิจในการพิจารณาการใช้สิทธินำเข้าในกรณีต่าง ๆ จึงอาจเป็นเหตุก่อให้เกิดคุณและโทษกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้หากนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานจะส่งผลให้เกิดคุณูปการต่อระบบเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนของประเทศมากมายหลายด้าน ทั้งทางด้านการสร้างความเชื่อมั่นให้นักลงทุนต่างชาติ ทางด้านการลดต้นทุนให้ผู้ประกอบการ และยังเป็นการพัฒนาโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อหาแนวทางการปฏิบัติที่มีความเหมาะสม

ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งนำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นกรอบเกณฑ์ในการวิเคราะห์ศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวแทนออกของ (Custom Broker) ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของพิธีการนำเข้าชั่วคราวเพื่อตรวจสอบว่า กลุ่มบุคคลดังกล่าวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ “หลักกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และพิธีการทางศุลกากร” อันเป็นสาระสำคัญของการนำเข้าชั่วคราวตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 4 ประเภท 3 ญ ซึ่งมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน ณ สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบังอย่างไร และทำไมจึงเป็นเช่นนั้น เพื่อให้เข้าใจปมหลังวิถีคิดและความเป็นมาของปรากฏการณ์ชัดเจนยิ่งขึ้น

ปัญหานำวิจัย

ตัวแทนออกของ (Custom Broker) มีความคิดเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน ณ สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง กรณีการนำเข้าชั่วคราวตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 4 ประเภท 3 ญ อย่างไรและทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของตัวแทนออกของ (Custom Broker) ที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน ณ สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง กรณีการนำเข้าชั่วคราวตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 4 ประเภท 3 ณ
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาโดยนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน ณ สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง กรณีการนำเข้าชั่วคราวตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 4 ประเภท 3 ณ

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของตัวแทนออกของ (Custom Broker) ที่มีต่อการนำเข้าชั่วคราวตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 4 ประเภท 3 ณ โดยนำแนวคิดหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ประการ ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนซึ่งได้เสนอเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 อันได้แก่ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ หลักคุณธรรม และหลักความคุ้มค่า มาเป็นกรอบในการศึกษา

ขอบเขตด้านประชากร

ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ “ตัวแทนออกของ (Custom Broker)” ซึ่งเป็นพนักงานของบริษัทที่ประกอบธุรกิจเป็นตัวแทนผู้ประกอบการในการปฏิบัติพิธีการทางศุลกากร และได้รับมอบหมายให้มาปฏิบัติพิธีการนำเข้าชั่วคราวตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 4 ประเภท 3 ณ สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบังมาไม่ต่ำกว่า 25 ครั้ง และมีประสบการณ์เป็นตัวแทนออกของ ณ สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบังมาไม่ต่ำกว่า 5 ปี

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่ เดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนเมษายน 2556

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงความคิดเห็นของตัวแทนออกของ (Custom Broker) ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ประกอบการในการปฏิบัติพิธีการในการนำเข้าชั่วคราวตาม

พระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 4 ประเภท 3 ญ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ศุลกากร ดังนั้น ผลการวิจัยจะทำให้เข้าใจถึงความคิดเห็นของกลุ่มคนดังกล่าว อันเป็นการสะท้อนให้เห็นภาพ ปุ่มหลังซึ่งเป็นที่มาของวิธีคิดอย่างชัดเจน

2. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ได้นำหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) มาใช้เป็นกรอบ ในการวิเคราะห์และอธิบายเกี่ยวกับความคิดเห็นของตัวแทนออกของ (Custom Broker) ที่มีต่อ การนำเข้าชั่วคราวตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 4 ประเภท 3 ญ ดังนั้น ผลการวิจัยจะแสดงให้เห็นถึงข้อดีและข้อเสีย รวมทั้งอุปสรรคปัญหาของการนำเข้าชั่วคราวตาม กรอบของแนวคิดดังกล่าวอันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำไปพัฒนาวิธีการนำเข้าชั่วคราว ให้มีความเหมาะสมกับบริบทและปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ

3. ผลการศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้จะช่วยขยายองค์ความรู้ในเรื่องพิธีการทางศุลกากรในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าชั่วคราวตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 4 ประเภท 3 ญ ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับกรมศุลกากร ตัวแทนออกของ (Custom Broker) ผู้ประกอบการธุรกิจ นำเข้าและส่งออก ตลอดจนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจ ในประเด็นดังกล่าว

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

กรอบแนวความคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาความคิดเห็นของความคิดเห็น ของตัวแทนออกของ (Custom Broker) ที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน ของสำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง กรณีการนำเข้าชั่วคราวตามพระราชกำหนดพิกัดอัตรา ศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 4 ประเภท 3 ญ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แนวคิดหลักธรรมาภิบาล หมายถึง แนวความคิดการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี อันเกิดจากความร่วมมือกันของภาครัฐและภาคเอกชนซึ่งสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนได้เสนอเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยหน่วยงานของภาครัฐคือสำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง มีหน้าที่เป็นผู้วางรากฐานของกฎระเบียบ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งรักษากฎระเบียบข้อบังคับให้มีความศักดิ์สิทธิ์ส่วนตัวแทนของภาคเอกชนคือตัวแทนออกและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ กฎระเบียบที่สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบังได้กำหนดไว้ตามหลัก

6 ประการ อันได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบตรวจสอบได้ หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักคุณธรรม

2. หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศุลกากรต้องเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการนำเข้าชั่วคราวตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 4 ประเภท 3 ณ มิได้ปฏิบัติตามอำเภอใจ หรือตามอำนาจของบุคคลใด

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศุลกากรต้องเป็นไปอย่างชอบธรรมมีความเสมอภาค ไม่มีการเรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์จากการใช้ดุลยพินิจพิจารณาในกรณีต่าง ๆ ของการนำเข้าชั่วคราวตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 4 ประเภท 3 ณ นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ศุลกากรยังต้องให้ข้อมูล ชี้แจง แสดงเหตุผลให้ตัวแทนออกของหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างชัดเจน ตรงไปตรงมาสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ เพื่อสร้างความไว้วางใจให้กับผู้มาติดต่อ

4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบังได้เปิดโอกาสให้ตัวแทนออกของหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมเสนอความเห็นเกี่ยวกับการนำเข้าชั่วคราวตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 4 ประเภท 3 ณ ในกรณีต่าง ๆ

5. หลักความรับผิดชอบตรวจสอบได้ หมายถึง เจ้าหน้าที่ศุลกากรต้องมีความรับผิดชอบและใส่ใจที่จะปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนำเข้าชั่วคราวตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 4 ประเภท 3 ณ ให้เสร็จลุล่วงทันเวลา ตลอดจนเปิดโอกาสให้ตัวแทนออกของและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้โต้แย้งแสดงความคิดเห็นในกรณีต่าง ๆ โดยกล้าที่จะยอมรับผลของการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบังได้กำหนดขั้นตอนหรือกระบวนการของพิธีการนำเข้าชั่วคราวตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 4 ประเภท 3 ณ ให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ไม่ก่อให้เกิดอุปสรรค ความล่าช้า และเสียค่าใช้จ่ายกับตัวแทนออกของหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

7. หลักคุณธรรม หมายถึง เจ้าหน้าที่ศุลกากรผู้ปฏิบัติงาน ณ สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบังปฏิบัติงานด้วยความถูกต้องดีงาม มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน มีระเบียบวินัย และเคารพในสิทธิของผู้มาติดต่อขอปฏิบัติพิธีการ

8. เจ้าหน้าที่ศุลกากร (Custom Officer) หมายถึง เจ้าหน้าที่ศุลกากรผู้สังกัดอยู่ใน “ฝ่ายพิธีการกลาง ส่วนบริการกลางสำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง” และได้รับมอบหมายให้ดำเนินการพิจารณาและอนุมัติการการใช้สิทธินำเข้าชั่วคราวตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร

พ.ศ. 2530 ภาค 4 ประเภท 3 ญ ในกรณีต่าง ๆ เช่น การขอใช้สิทธิการนำเข้าชั่วคราวตามภาค 4 ประเภท 3 ญ การขยายระยะเวลา การการคืนค้ำประกัน การบังคับสัญญาประกัน

9. ตัวแทนออกของ (Custom Broker) หมายถึง พนักงานของบริษัทที่ประกอบธุรกิจเป็นตัวแทนผู้ประกอบการในการปฏิบัติพิธีการทางศุลกากร และได้รับมอบหมายให้มาปฏิบัติพิธีการนำเข้าชั่วคราวตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 4 ประเภท 3 ญ ในกรณีต่าง ๆ ณ สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง

10. การนำเข้าชั่วคราวพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 4 ประเภท 3 ญ หมายถึง กฎหมายที่ตราขึ้นเป็นพระราชกำหนดมีวัตถุประสงค์ให้สิ่งของซึ่งเป็นเครื่องมือและสิ่งประกอบสำหรับงานก่อสร้าง งานพัฒนาการ รวมทั้งกิจการอย่างอื่นตามที่อธิบดีกรมศุลกากรเห็นสมควรได้รับสิทธิการยกเว้นอากรขาเข้าโดยสิ่งของนั้นต้องนำเข้ามาในประเทศเป็นการชั่วคราวและส่งกลับออกไปภายในระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือนนับแต่วันที่นำเข้ามา ซึ่งผู้นำเข้าต้องวางค้ำประกันไว้กับกรมศุลกากรสำหรับการนำเข้าในครั้งนั้นและเมื่อได้ส่งสิ่งของออกไปนอกราชอาณาจักรภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว จึงจะขอค้ำประกันที่วางไว้คืนได้

11. สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง หมายถึง หน่วยงานภาครัฐหน่วยงานหนึ่งซึ่งสังกัดกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 919 หมู่ 5 ตำบลทุ่งสุขลา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ภายในอาณาเขตท่าเรือแหลมฉบัง จัดตั้งขึ้นโดยกฎกระทรวงฉบับที่ 89 (พ.ศ. 2534) ลงวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2534 มีหน้าที่ให้บริการควบคุมการจัดเก็บภาษีอากรสำหรับสินค้านำเข้า-ส่งออก สินค้าถ่ายลำ สินค้าผ่านแดน สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร และตรวจสอบการนำเข้า-ส่งออก อีกทั้งดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ด้านคลังสินค้าทัณฑ์บน เขตปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และเขตอุตสาหกรรมส่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

12. พิกัดอัตราศุลกากร หมายถึง ตัวเลขจำนวน 8 หลักซึ่งกำหนดขึ้นมาเป็น “สัญลักษณ์” แทนสิ่งของแต่ละประเภท โดยจำแนกออกเป็น หมวด ตอน ประเภท และประเภทย่อย ซึ่งพิกัดอัตราศุลกากรจะเป็นตัวกำหนดให้สิ่งของที่นำเข้ามาประเทศต้องชำระภาษีอากรในอัตราเท่าใด หรือยกเว้นค่าภาษีอากรให้กับสิ่งของประเภทใดเช่นรถยนต์พยาบาลมีประเภทพิกัด (ตัวเลข 8 หลัก) คือ 8703.90.11 ผู้นำเข้าต้องชำระภาษีศุลกากรในอัตรา 30% ลดลงเหลือ 10% ของราคาสินค้า เป็นต้น